

32 / veroorzaken. Ook kon men hier als in een laboratorium zowel het tegenwoordige stadium der bureaucratie zien, als haar geleidelijke ontwikkeling sinds de revolutie. Het grote aantal van z'n meest typische vertegenwoordigers waarvan ieder een bepaalde fase van deze ontwikkeling weerspiegelde, was een waarborg tegen iedere te haastige conclusie.

Ik wil hier niet berichten over privé-aangelegenheden, maar alleen over de sociale kant van mijn waarnemingen. Dit hele milieu, al deze gezinnen hadden iets gemeenzaams, behoorden tot eenzelfde sociaal en psychologisch type. Het was een nieuwe aristocratie van "nieuwe rijken". Ik wist wel, dat deze lieden de nieuwe bevoorrechte klasse vertegenwoordigden, maar het was nieuw voor mij, dat ze zich dat volkomen bewust waren en volkomen waren doortrokken met een kaste-geest.

Deze gezinnen waren voor het grootste deel van huis uit arbeiders of handwerkers, Hun leden, voortgekomen uit 't volk, behielden in hun taal, hun manieren, gelaatsuitdrukking, de kenmerken van hun afkomst. Hoe koud en hooghartig was echter hun houding tegenover de arbeiders!

Ze hadden slechts achting voor hen, die een hoge betrekking in de maatschappij bekleedden. Hij, die "bij ons" in Sowjet-Rusland, zich niet heeft weten op te werken, is een wezen van mindere rang, een waardeloos mens. De waarde van een mens was af te meten aan de geriefelijkheid van z'n buitenverblijf, aan z'n kamers, z'n meubelen, z'n kleding, aan z'n plaats op de administratieve ladder. Onzichtbaar voor het oog vormden de nieuwe bevoorrechten weer verschillende lagen, waarmee men zeer goed rekening hield. Het was niet slechts een zuivere hiërarchie. De lieden, die tot een zelfde hiërarchische laag behoorden, onderscheidden zich nog naar verschillende kenmerken: naar leeftijd, naar de wijze, waarop ze carrière gemaakt hadden, naar hun sociale en politieke levensloop. De solidariteit, die deze lagen verbond, was slechts tegen de lagere klassen gericht; binnen de bevoorrechte klasse voerden de groepen een heftige en verraderlijke strijd.".....

.....

RADEN - No. 3 COMMUNISME

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

DE INTERNATIONALE SITUATIE.

IN DE LAATSTE WEEK VAN SEPTEMBER werden we opgeschrikt door alarmerende berichten over de dreiging van een nieuwe wereldoorlog naar aanleiding van het "conflict" tussen de regering te Praag en de separatistische Henleinbeweging, wat in werkelijkheid een conflict bleek te zijn tussen het Duitse imperialisme enerzijds, en dat van Frankrijk, Engeland en Rusland anderzijds. Nadat half Augustus de Duitse troepenbewegingen in de richting van de Tschechische grens waren begonnen, hield de activiteit van de Sudetenduitse partij gelijke tred met de militaire voorbereidingen aan de andere kant van de grens, totdat tegen het eind van September de toestand rijp was voor een gewelddadige annexatie van het Sudeetengebied door Duitsland. Wanneer de annexatie van Sudeten-Duitsland op een andere wijze is verlopen dan die van Oostenrijk, dan is dat in de allereerste plaats een gevolg van de enorme belangen die de vroegere geallieerden in de Tschecho-Slowaakse gebieden hadden.

DE KAPITAALSBELANGEN IN TSCHECHO-SLOVAKIJE.

Toen de "commissie van vier" die in 1919 de wereld verdeelde, de Tschechen als beloning voor hun hulp gedurende de wereldoorlog, - eerst als anti-Duitse en later als anti-communistische vrijcorpsen - , de nationale zelfstandigheid verschaftte, was deze beloning niet geheel zonder voordelen voor de betrokken kapitaalsgroepen. In de jaren 1922/24 ging Tschecho-Slowakije twee grote internationale leningen aan, tot een to-

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

2/ taalbedrag van £ 20 miljoen (f 240. miljoen volgens de toenmalige koers), die voornamelijk in Amerika, Engeland en Nederland werd geplaatst. Nu nog is de N.R.C. vol lof over de nauwgezetheid waarmee Praag de rente van 8% tot op dit ogenblik toe heeft betaald, welke rente dus een jaarlijks voordeel van een kleine 20 miljoen gulden betekende. In 1932 nam de regering van Praag in Frankrijk een lening op van 500 miljoen francs (ongeveer 50 miljoen gulden), die in 1937 "zonder bezwaren werd verlengd". De buitenlandse staatsschuld van Tsecho-Slowakije bedraagt ongeveer 8 milliard Tschechische Kronen (f 500 miljoen) waarvan de helft in Amerika is geplaatst. Het ligt voor de hand, dat waar zulke financiële belangen op het spel staan, de Westerse mogendheden niet zonder meer konden toestemmen in een afstand van een belangrijk gedeelte van de industrie- en grondstoffengebieden aan Duitsland, waardoor de credietwaardigheid van de Tschechische staat zeer zou worden geschokt.

Direct na de oorlog richtte de franse "Banque de Paris et des Pays Bas" een filiaal voor Centraal - Europa op, de "Banque des Pays de l'Europe Centrale". Langs deze weg kreeg zij uitgebreide betrekkingen met Roemenië en Hongarije, maar ook met Tsecho-Slowakije. Deze bank die voor Tsecho-Slowakije de "Bank für Handel und Industrie" oprichtte, controleert aldaar een belangrijk industrieel concern, waarvan de meeste bedrijven in het Sudetenland zijn gelegen. (w.o. als belangrijkste de Erste Bruexer Eisengiesserei).

Van veel groter betekenis nog zijn de belangen van Schneider-Creusot, die tezamen met de Union Parisienne en de Zivnostenska Banka, de grootste industriële onderneming van Tsecho-Slowakije, de Skoda-Werke controleert. De Skoda-Werke behoren naast Krupp en Creusot tot de grootste oorlogsindustrieën van het vasteland; er werken 50.000 arbeiders. Zij zijn gelegen te Pilsen, op de grens van het Sudetengebied, en zullen na de bezetting hiervan door Duitse troepen direct onder de monden der Duitse kanonnen komen te staan, hoewel zij volgens de tegenwoordige plannen Tschechisch zullen blijven. De op één na belangrijkste onderneming van Creusot, de Berg- und Hüttenwerksgesellschaft ligt aan de Silezische grens, gedeeltelijk in het district van Ostrau waar, volgens het oorspronkelijke plan, een volksstemming zal worden gehouden, gedeeltelijk in het ge-

3/ bied dat nu door Polen wordt bezet. Een derde onderneming van Creusot, de stikstoffabrieken van de Société Européenne de l'Ammoniaque, ligt eveneens in het gebied van Ostrau. (N.R.C, 5 Oct. '38 avondbl.)

DE OPBRENGST VAN DE ANNEXATIE. In hetzelfde blad vinden we een statistiek betreffende de industrie in het Sudetengebied, die is ontleend aan de Daily Telegraph. Hij geeft aan welk gedeelte van de Tsechechische industrie zich bevindt in het gebied met een voor 51% Duits bevolking, dat dus onmiddellijk aan Duitsland moet worden afgestaan.

	Aantal bedrijven (percenten)	Aantal arbeiders (percenten)
Kolenmijnen	51%	36%
Bruinkool	7/8 der prod.	14 mil. ton van B)
Metaalindustrie	39%	21%
Glasindustrie	55%	63%
Textielindustrie	49%	53%
Kledingindustrie	25%	22%
Aardewerk	26%	36%
Porcelein	ong. 100%	
Leerindustrie	30%	26%
Papierindustrie	37%	25%
Chemische industrie	35%	

Van deze industrieën leverde alleen reeds de porcelein- glas- en bijouterieindustrie een jaarlijks bedrag van £ 10.000.000 (f 90.000.000) aan deviezen op, die dus nu door Duitsland in de wacht worden gesleept. In de NRC van 6 Oct. (ochtendblad) vinden we nog andere cijfers ontleend aan de "Deutsche Volkswirtschaft" die een nog veel sterker beeld geven van de verliezen die Tsecho-Slowakije door de gebiedsafstand lijdt:

Zo wordt b.v. aangegeven dat de textielindustrie bijna geheel in het Sudetengebied is gelegen en voor 80% Duits is. De totale waarde van de productie bedroeg vóór de crisis 12 milliard kronen (f 750.000.000) per jaar, waarvan twee derde naar het buitenland werd uitgevoerd. De chemische industrie zou bijna geheel aan Duitsland komen. Hetzelfde

t
r
p
-
s.
i-
a-
1-
t
lig
fe
3
i-
-
an

4/ geldt voor de ook zeer belangrijke houtindustrie. Volgens "Het Volk" van 6 Oct. av.bl., zal bijna de gehele bruinkolen voorraad aan Duitsland komen (voor 98%) en een veel kleiner deel van de steenkoolgebieden. In de in het Sudetengebied gelegen katoen-industrie werkten 500.000 mensen. De belangrijkheid van deze industrie volgt o.a. daaruit, dat hij over 3 miljoen spoelen beschikt. (Duitsland 11 miljoen). De "veroverde" wolindustrie beschikt over 1 miljoen spoelen (Duitsland 11 miljoen). De totale waarde van de uitvoer in katoen en wol bedroeg in 1937 27 miljoen gulden.

Al de genoemde cijfers zijn natuurlijk niet meer dan heel ruwe en vaak tegenstrijdige ramingen. Maar toch geven ze een indruk van de economische betekenis van de annexatie, zowel voor Duitsland als voor Tschecho-Slowakije en zijn schuldeisers.

Op financieel gebied maakt Duitsland volgens de NRC van 6 Oct. av.bl., aanspraak op terugbetaling van het aandeel van de Sudetenduitse spaarbanken in de Tschechische binnenlandse schuld tot een totaalbedrag van 6 miljard kronen (f375 miljoen).

DE STRATEGISCHE BETEKENIS VAN TSJECHO-SLOWAKIJE.

Maar behalve dat er voor Frankrijk, Amerika, Engeland en Nederland reusachtige financiële en economische belangen in Tschecho-Slowakije op het spel staan, is ook de strategische stelling van het land voor hen van grote betekenis. Frankrijk en Engeland hebben grote belangen in de Balkan en Duitsland probeert ook daarheen door te dringen. Tschecho-Slowakije vormt zowel militair als economisch een bolwerk tegen de Duitse expansie. De Tschechische Maginot-linie, gebouwd met Frans kapitaal en onder Franse leiding gaat nu zonder slag of stoot in Duitse handen over. Daardoor wordt Tschecho-Slowakije als militair bolwerk zo goed als uitgeschakeld. De beide andere staten van de kleine Entente, Joego-Slavie en Roemeniëbarricaderen weliswaar nog steeds de weg, maar het is de vraag in hoeverre deze staten onder de nieuwe verhoudingen voor Frankrijk betrouwbaar zullen blijken.

Alles tezamen betekent de afstand van het Sudetengebied aan Duitsland voor de Tschechische staat en daarmee voor zijn schuldeisers een jaarlijks verlies dat alleen met honderden miljoenen guldens is te meten. De militaire po-

5/ sitie van Engeland en Frankrijk worden er belangrijk door verzwakt, en de consequenties hiervan ten opzichte van de Balkan en tenslotte zelfs ten opzichte van de Engelse koloniën zijn tot nu toe nog duister.

WAAROM DE OORLOG UITBLEEF.

Wanneer men zich goed rekenschap geeft van deze situatie, wordt de houding van Frankrijk en Engeland bijna onbegrijpelijk. Waarom hebben ze deze ontzaglijke verliezen aanvaard, terwijl ze naar alle schijn in een oorlog tegen Duitsland toch de beste kansen hadden, zelfs al zou Duitsland Italië, Polen, Japan en een paar kleine staten als bondgenoot hebben gehad? Stellig is één van de voornaamste redenen die, waarop Roosevelt doelde in zijn "vredesboodschap": dat een nieuwe wereldoorlog dreigde met als resultaat de vernietiging van gehele maatschappelijk stelsels.

De internationale bourgeoisie weet heel goed dat aan het eind van een nieuwe wereldoorlog de proletarische revolutie dreigt. Ook al zou het mogelijk zijn deze af te dammen of in een soort staatskapitalisme te doen uitmonden, dan nog zou hij de onteigening betekenen van het grootste gedeelte der burgerlijke klasse. Een overwinning van de Entente over Hitler-Duitsland zou voor de overwinnende bourgeoisie wel eens dodelijk kunnen zijn, omdat de revolutie, die stellig in Duitsland zou uitbreken, niet aan de Duitse grenzen halt zou houden. Vandaar dat de "democratische" wereldmachten dodelijk bevreesd zijn voor een nederlaag van Duitsland, hetzij dan een militaire, hetzij een economische, en dat ze ieder ogenblik bereid zijn om Duitsland van een dreigende incenstorting te redden.

Maar zeker is dat niet de gehele verklaring. We weten tenslotte wel dat de kapitalisten niet uit vrije wil tussen oorlog en vrede kunnen kiezen, maar dat de economische noodzakelijkheden hen op een bepaalde weg dwingen. En zo zouden ze nooit tot een overeenkomst zijn gekomen, als de voorwaarden hiervoor niet reeds in de verhoudingen tussen de kapitalen onderling waren gelegen.

Het Engelse kapitaal vormt geen eenheid tegenover

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

6/ het Duitse kapitaal; het bestaat uit verschillende kapitaalsgroepen met verschillende belangen. Duitsland is voor een groot deel op Engeland en zijn koloniën aangewezen voor de levering van grondstoffen, maar dat wil zeggen dat de Engelse grondstoffentrusts op hun beurt weer afhankelijk zijn van de gang van zaken in Duitsland. Hoe harder de Duitse industrie - vooral ook de oorlogsindustrie - draait, hoe meer de Engelse grondstoffekapitalisten kunnen verdienen. Maar dat betekent, dat deze kapitalisten zich moeten verzetten tegen een gang van zaken waarbij de Duitse industrie in een rechtstreekse oorlog met Engeland wordt gewikkeld, terwijl ze ook het economisch bankroet van Duitsland moeten trachten te voorkomen. Zeker zijn het deze groepen die nu, in de persoon van hun voorman Chamberlain, als vredesengel paraderen.

Anderzijds zijn er de kapitaalsgroepen van de textiel-, machine- en verdere verbruikswaarenindustrieën, die een verdere groei van de Duitse industrie hebben te vrezen. Zij zijn het die voornamelijk bedreigd worden als Duitsland zijn macht uitbreidt in de richting van de Balkan en de Engelse koloniën, en zij zijn het die blijkbaar in Engeland de nederlaag hebben geleden tegen het grondstoffekapitaal. Het is misschien niet toevallig, dat de Duitse annexaties vrijwel de gehele textielindustrie omvatten, en juist ophouden bij Pilsen, waar het domein van Schneider-Creusot begint. War de toekomst is van Moravisch Ostrau, gelegen aan het drielandpunt van Tschecho-Slowakije, Duitsland en Polen, en waar Creusot zeer belangrijke fabrieken heeft, zal nog moeten blijken.

Men kan dus niet anders zeggen dan dat de Franse en Engelse kapitaalsgroepen geen eenheid kunnen vormen in hun strijd tegen de Duitse expansie. Belangrijke groeperingen ondervinden hiervan geen directe schade, terwijl andere er dodelijk door worden getroffen. Dat verklaart enerzijds de scherpe tegenstelling tussen de voor- en tegenstanders van oorlog en vrede, anderzijds de scherpe zwaai die de Franse en Engelse politiek af en toe neemt. Het is de overwinning van de ene kapitaalsgroep over de politiek van de andere, een overwinning, die mede wordt mogelijk gemaakt door de politieke machtsverhoudingen op het Europese vasteland.

7/ DE STRIJD TUSSEN DEMOCRATIE EN FASCISME

is bij deze beschouwingen geheel op de achtergrond geraakt. En inderdaad moet men er "Volksdagblad" voor heten, om te menen dat (of het te doen voorkomen alsof) de strijd tussen de verschillende kapitaalsgroeperingen iets te maken heeft met opvattingen over dictatuur en democratie. Wanneer het waar is dat in Frankrijk een andere regeringsvorm is dan in Duitsland, en wel één die aan het proletariaat meer "vrijheden" biedt (zolang het die tenminste niet gebruikt om voor zijn eigen belangen te vechten, want dan worden ze zo gauw mogelijk opgedoekt), dan heeft dat heel andere oorzaken dan de "democratische" opvattingen van de heersende klasse.

Het is een oude marxistische waarheid, dat de politieke onderdrukkingsvormen een product zijn van de economische verhoudingen. Een Marxist, die wil onderzoeken, waar op de z.g. tegenstelling tussen "democratie" en "fascisme" berust, moet daarom beginnen met de economische grondslagen van het fascisme bloot te leggen.
en de democratie

DE ECONOMISCHE DICTATUUR VAN HET GROOTKAPITAAL

Economisch betekent het fascisme niets anders dan een zeer ver doorgevoerde controle van het in de staat georganiseerde grootkapitaal over de productie en de distributie. De vrijheid van de kleine producent wordt aan banden gelegd of liever vernietigd. Hem wordt voorgeschreven hoeveel arbeiders hij in dienst mag hebben, en hoeveel loon hij moet betalen, hij kan geen arbeiders in dienst nemen zonder toestemming van de staat. De prijzen van de grondstoffen en van het product, de hoeveelheid van beide, de kwaliteit, de wijze van verkoop, alles wordt door de staat geregeld en gecontroleerd. En om dat het de grote kapitaalsmaatschappijen zijn die een dwingende invloed uitoefenen op de staat, is het het grootkapitaal dat door het fascisme heerst.

De kleine middenstand wordt geleidelijk onteigend. De kleine baasjes kunnen de concurrentie onder de nieuwe voorwaarden niet meer volhouden. Middenstanders worden als doodgewone proletariërs opgeroepen voor de arbeidsdienst - plicht en moeten hun bedrijfje in de steek laten. Een drukkende belasting doet veel andere kleinere ondernemingen te gronde gaan. Langzaam maar zeker wordt de ellende, die onder

t
r
p
-
s.
i-
a-
i-
t
lig
fe
3
i-
-
an

8/ het "democratische" regiem voornamelijk de werkloze arbeiders treft, genivelleerd en over de hele klassen van arbeiders en middenstand verdeeld.

Waardoor is deze economische onderdrukking nodig geworden? De voor het grootkapitaal beschikbare winsten, die in verhouding tot het kapitaal steeds kleiner werden, moesten door een meer rationele productie op peil gehouden worden, allerlei kleine bedrijfjes die de gemiddelde productiviteit naar de laagte brachten moesten worden vernietigd. En tegen het buitenland moest het Duitse kapitaal zich organiseren om te voorkomen, dat de in de Duitse industrie voortgebrachte winsten naar het buitenland wegvloeiden.

Het verzet dat tegen deze politiek ontstond van de kant van proletariaat en middenstanders, en van het buitenlandse kapitaal moest dan worden gebroken door een ontzaglijk machtsapparaat, dat op zijn beurt weer een groot aandeel van de winsten verslond. Verdere vergroting van de macht van de staat werd daardoor nodig, en zo nam de Duitse politiek de ontwikkeling die we zagen, een ontwikkeling naar steeds groter "krachtsvertoon" tegenover binnen- en buitenland.

Het fascisme is dus geen product van de hersenen van een fanatieke gek, het is het noodzakelijke gevolg van de economische ontwikkeling van Duitsland, van het inkrimpen van de winsten opgebracht door de "nationale" industrie. Maar juist deze ontwikkeling heeft de overeenkomstige in het buitenland versneld; iedere verdere machtsuitbreiding van Duitsland dwong de andere landen tot verdere bewapening, iedere economische overwinning van Duitsland betekende een financiële schadepost voor de concurrerende kapitaalsgroepen. Dit had tot gevolg dat deze ook de uitbuiting moesten verscherpen, en de winstproductie verder organiseren. De landbouwcrisis-wetgeving voor Nederland is een voorbeeld van de onderwerping van de kleinproducent aan de staat, hij heeft een zuiver fascistisch karakter. In de bodemproductie wet, die sinds eind December deel uitmaakt van de Nederlandse oorlogswetgeving, zijn deze maatregelen nog verscherpt.

De verdere machtontplooiing van het Duitse kapitalisme verscherpt in landen als Engeland de tegenstellingen tussen het grondstoffenkapitaal en het verbruikswaarenkapitaal, en waar het tenslotte om levenskwesties gaat zal de overwinende kapitaalsgroep de andere met geweld naar zijn wil doen

9/ buigen, tenzij de beide groepen zich tot een groter concaan aaneensluiten. In beide gevallen betekent het een verscherping van de economische dictatuur van het grootkapitaal, een groeien van het fascisme.

DE DEMOCRATISCHE DICTATUUR.

Dat het fascisme in deze landen zich onder andere politieke verhoudingen doorzet dan in Duitsland, is niet van wezenlijke betekenis. In Frankrijk en Engeland is het parlement van even weinig betekenis als in Duitsland. De overeenkomst van München, die over oorlog of vrede en over een nieuwe verdeling van Europa besliste, gebeurde buiten alle parlementen om. De Franse regeringen verkrijgen de ene volmacht na de andere om op financieel en economisch terrein te doen wat ze willen. De parlementen zijn niet meer dan een schijnvertoning, die de rechtstreekse dictatuur van het grootkapitaal versluiert. Het is waar, dat de onteigening van de kleine bezitters in Frankrijk en Engeland nog niet zo ver is voortgeschreden als in Duitsland. Het verzet van de middenklassen is nog niet gebroken. De "democratische" staatsvorm in die landen laat dan ook nog enige ruimte voor "medezeggenschap" van de kleinbezitters en zelfs van de arbeidersklasse, waardoor de dictatuur van het grootkapitaal iets wordt verzacht. Vandaar, dat grote gedeelten van deze groepen de "democratie" als een laatste houvast tegen de aanvallen van de industriemagnaten trachten te verdedigen.

Maar ondertussen gaat ook in deze landen de kapitalistische ontwikkeling verder, verscherpt zich de economische druk op het kleinbezit en worden middenstanders verproletariseerd. Naarmate deze druk groeit, naarmate het faillissement dreigender wordt, groeit de afhankelijkheid van deze groepen van het grootkapitaal. Hun verzet wordt zwakker en velen lopen zelfs over naar het fascisme.

Zo zien we dan ook, hoe in Frankrijk de kleinburgerlijke radicaal-socialistische partij (Daladier) als rechtstreekse vertegenwoordiger van het monopoliekapitaal optreedt zo zien we, dat ook de sociaal-democratie zich bij de financiële volmachten neerlegt. Zelfs de hevigste "democraten" voelen in de kritieke momenten de hopeloosheid van de strijd tegen de dictatuur van het grootkapitaal, en buigen voor zijn wil. Dat is het, wat de "communistiche partij" het verraad

t
r
p
-
s.
i-
a-
1-
t
lig
fe
3
i-
-
in

10/ van Daladier noemt, in werkelijkheid is het slechts de konsekwentie van de halfslachtige politiek die de kleinburgerij steeds heeft gevoerd als uitvloeisel van zijn halfslachtige klassepositie.

DE ARBEIDERS moeten deze politiek de rug toekeren. Zij hebben niets te winnen bij de verdediging van het oude regiem van uitbuiting dat "Democratie" heet en dat door de kapitalistische ontwikkeling ten dode is opgeschreven. Zij hebben niets te winnen bij de verdediging van het kleinbezit dat woekert van de opbrengst van de arbeid van het proletariaat. Hun taak is niet de verdediging van een oude, rotte en vermolmde maatschappij, hun taak is het opbouwen van een nieuwe wereld. Daarom heeft de strijd tussen "democratie en fascisme" voor ons geen betekenis, voor ons gaat het om de strijd tegen het kapitalisme in zijn geheel.

Nu reeds zien we, dat als het proletariaat, door zijn klassepositie gedrongen, in verzet komt tegen de uitbuiting, de democratische en fascistische delen van de bourgeoisie één front vormen tegen de arbeidersklasse. Ook om die reden is een strijd tegen het fascisme als zodanig vruchteloos, men kan een kwaad niet bestrijden zonder het in de wortel aan te tasten. En die wortel is het kapitalistische uitbuitingssysteem, de productie van meerwaarde uit de arbeid van het proletariaat. Op die basis groeit het fascisme evengoed als de democratie en zo worden ze als vruchten van dezelfde bodem, bedreigd door hetzelfde gevaar en staan ze zij aan zij om het te bestrijden. Zo brengt de dreiging van een proletarische revolutie het kapitaal tot een eenheid, en reeds de tegenstellingen tussen de kapitalen zelf, die via een oorlog die revolutie voorbereiden, maken het daarom des te nodiger die oorlog te voorkomen, door tot een overeenkomst te geraken.

DE DUITSE EXPANSIE. De tegenstellingen tussen de kapitalen zijn daarom echter nog niet verdwenen. De Duitse expansie gaat verder en moet verdergaan. Want de oorzaken, die tot deze expansie dwingen (men zie ook het artikel over de beurskrach in Duitsland) worden door de annexatie niet weggenomen. Integendeel, de behoeften van de ver-grootte Duitse industrie naar grondstoffen en afzetgebieden stijgt, en tegelijk stijgt de macht van de staat, die een

11/ verder voortgaan op de ingeslagen weg mogelijk maakt.

Zo zal het Duitse kapitaal er ook in de toekomst naar streven zijn positie in de wereld te verstevigen. Dat kan op vele wijzen, door het verkrijgen van economische concessies, voordelige voorwaarden en credieten voor levering van grondstoffen; het economisch van zich afhankelijk maken van koloniale en half-koloniale gebieden die betekenis hebben als afzetgebied, of leverancier van grondstoffen voor de productie. Zo dringt Duitsland in Zuid-Amerika in, het profiteert van het conflict tussen Engeland en Mexico, maakt goede zaken in de Japans-Chinese oorlog. In Spanje oefent het zijn militaire apparaat, om als beloning voor de verleende hulp grote hoeveelheden grondstoffen tegen voordelige prijzen naar Duitsland over te brengen. En nu ontsluit de verdeling van Tschecho-Slowakije een nieuwe weg: de weg naar de Balkan.

Het is nu eenmaal zo, dat economische concessies, voordelige handelsverdragen en credietbepalingen ten opzichte van vreemde landen, niet gewaarborgd zijn zonder een zekere mate van politieke invloed. Economische en politieke afhankelijkheid van een land gaan hand in hand. Zolang Frankrijk de vorming der regeringen in Tschecho-Slowakije in de hand had, was de betaling van de rente op zijn leningen gewaarborgd en omgekeerd zolang Tschecho-Slowakije economisch van Frankrijk afhankelijk was, moest het Frankrijk politiek ook wel steunen. Nu heeft Duitsland Tschecho-Slowakije zowel militair als economisch aan zich onderworpen, want de nieuwe rompstaat is voor zijn grondstoffenvoorziening geheel van Duitsland afhankelijk. Tschecho-Slowakije is een vazalstaat van Duitsland geworden, het eerste bolwerk van de kleine Entente is vernietigd.

Tegelijkertijd wordt een aanval ondernomen op de barricade die wordt gevormd door Yoego-Slavië en Roemenië. De economische minister Funk reist de Balkan af. Na te Belgrado een belangrijk handelsverdrag met Yoego-Slavië tot stand te hebben gebracht, ging hij naar Turkije dat een crediet van 150 miljoen Mark kreeg voor bestellingen in Duitsland en het uitvoeren van werken. Ondertussen begint Duitsland met een kolonisatie van de aan Oostenrijk grenzende gebieden van Yoego-Slavië. Volgens de beweringen van de Rijkspropaganda wonen in dat gebied 740.000 Duitsers. Ondertus-

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

sen doen hardnekkige geruchten de ronde dat Duitse agenten stelselmatig vruchtbaar land opkopen van arme Kroatische boeren in het gebied tussen Drau en Sau, dat dan door Duitsers wordt gekoloniseerd. De Duitse propaganda in dat gebied werkt op volle kracht; er zijn 200 afdelingen van de Deutsche Kulturverband in Yoego-Slavië. De Yoego-Slavische regering houdt rekening met de groeiende macht van Duitsland en gaat zich meer en meer in die richting oriënteren. (NRC. 7 Oct.av.) Ook in Roemenië wordt de positie van Frankrijk verzwakt. Het bondgenootschap met Frankrijk vormt geen voldoende garantie meer voor de afspraken van Hongarije op de randgebieden, terwijl ook Rusland als bondgenoot voor de grootgrondbezitters niet zonder gevaar is. Vandaar een versterking van de positie van Duitsland ook hier.

HET AANDEEL VAN DE
FRANS-ENGELSCH
KAPITAALSGROEPEN.

De grondstoffenkapitalisten in Engeland kunnen aan deze Duitse expansie niets ernstigs in de weg leggen. Als Duitsland deze gelegenheid tot expansie niet zou krijgen, zou dat een nieuwe ineensstorting van zijn industrie betekenen, met alle gevolgen van dien voor de grondstoffenleveranciers. Toch moeten ze er voor oppassen dat Duitsland niet in de gelegenheid komt hun monopolie te doorbreken, en daar de Duitse expansie in de Balkan gaat in de richting van Roemenië en vooral van Mesopotamië, is het te voorzien, dat de vredelievende houding der oliemagnaten niet voor eeuwig kan zijn. Andere kapitaalsgroepen, die voornamelijk bij de textiel of de machinebouw zijn geïnteresseerd, worden veel directer het slachtoffer van de Duitse expansie. Blijkbaar hebben die nu de klappen gekregen, en ze zullen dat nog meer krijgen, als Duitsland koloniën (lieft zonder veel grondstoffen) zal verkrijgen.

In het algemeen zal het Frans-Engelse kapitaal er voor moeten oppassen, de controle over het overblijvende gedeelte van Tschecho-Slowakije geheel en al te verliezen. De kern die overblijft heeft nog steeds een belangrijke industrie, zo zijn daar nog de Skoda-Werke te Pilsen, de Waffnerwerke te Brünn, terwijl misschien nog belangrijke industriën te Ostrau overblijven. Maar deze industriën zullen niet verder kunnen werken als ze zich niet van grondstoffen kunnen voorzien, en de Tschechische staat zal ook voldoende geld

moeten hebben om zijn kapitaalsverplichtingen na te komen. Vandaar de plannen voor een nieuwe Frans-Engelse lening aan Tschecho-Slowakije. Engeland zou £ 10.000.000 ineens leveren, later nog £ 20.000.000 Over een Franse lening van eveneens £ 20.000.000 wordt op het ogenblik onderhandeld. Tezamen zullen Engeland en Frankrijk waarschijnlijk dus een nieuw kapitaal van ongeveer £ 50.000.000 (f450.mil) in de Tschechisch industrie steken. Natuurlijk worden die leningen bij het grote publiek ondergebracht, zodat het grootkapitaal de eventuele verliezen niet zal hebben te dragen. Wel zal het profiteren van de winsten, die met behulp van dit crediet uit de Tschechische arbeiders zal worden geperst.

DE STRIJD DER
KAPITALEN

zal verder voortgang vinden- De Engels-Amerikaanse grondstoffenkapitalisten, die aan de hele industriële wereld hun waren verkopen, hebben weliswaar geen belang bij een ineensstorting van de Duitse productie, maar zij moeten evenzeer voorkomen, dat de Engelse of Franse industrie door Duitsland wordt doodgeconcurrereed. Tegelijkertijd moeten zij er voor oppassen, dat het Duitse kapitaal de heerschappij over belangrijke grondstoffengebieden aan Engeland onttrekt om ze in eigen beheer te nemen, het verlies dat de oliemagnaten hebben geleden door de "nationale bevrijding" van Rusland ligt hun nog vers in het geheugen. Zo zijn aan de ene kant de belangen van Duitse en Engelse grootkapitalisten verbonden, maar evenzeer komen ze met elkaar in botsing op ander terrein. En naarmate de macht van het Duitse kapitaal groeit, groeien de tegenstellingen - evengoed als de onderlinge verbondenheid die gelegd wordt door de wederzijdse afhankelijkheid van leverancier en koper. En daarnaast verdiepen zich voortdurend de tegenstellingen met de nieuwe opkomende industriële grootmachten Rusland en Japan, die ook weer onderling in scherpe tegenstelling staan; tegelijk ontwikkelt zich de concurrentie tussen Amerika en Engeland wat zich b.v. uit in het Mexicaanse petroleumconflict.

Zo is het een wirwar van onderlinge tegenstellingen, die zich steeds verder toespitsen, door alle oorlog of vrede heen. Het kapitalisme zelf kan hen

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
in

14/ niet tot een oplossing brengen, omdat ze in het wezen van het stelsel zelf liggen. Geen oorlog en geen vrede, niets kan ze uit de wereld helpen, behalve de revolutie van het proletariaat, dat het eeuwige slachtoffer is van de strijd van zijn uitbuiters zo goed als van hun eensgezindheid.

Berlijn, 8 Mei 1916.

"Aan het Koninklijk Militaire Gerechtshof, Berlijn.

Inzake de strafzaak tegen mij merk ik nog op:

1. Landverraad is voor de internationale socialist volkomen nonsens. Voor hem bestaat geen vijandelijke macht, waaraan hij zelfs maar in gedachte "een dienst zou kunnen bewijzen". Hij staat tegenover elke vreemde kapitalistische regering even revolutionair gezind als tegenover de eigene. Niet: "een vijandige regering hand- en spandiensten bewijzen", maar "in internationale samenwerking met de socialisten der andere landen aan alle imperialistische machten tegelijk afbreuk doen", dat is de quintessens van zijn streven.

Hij strijdt in naam van het internationale proletariaat tegen het internationale kapitalisme. Hij grijpt hem daar aan, waar hij hem ontmoet en met succes kan treffen. Dat is: in het eigen land. In het eigen land bestrijdt hij de eigen regering in naam van het internationale proletariaat als vertegenwoordigers van het internationale kapitalisme. In dit dialektisch proces, in de nationale klassen strijd tegen de oorlog.

Dat is de zin van de woorden van Jaurès, die als motto gekozen zijn bij mijn eind Maart 1915 verschenen geschrift "Klassenstrijd tegen de oorlog".

2. Zouden b.v. de Duitse socialisten de Engelse regering en de Engelse socialisten b. v. de Duitse regering bestrijden, dan ware zulks dwaasheid of erger. Wie de vijand niet in de vertegenwoordigers aanvalt, in hen, die hem van aanzicht tot aanzicht tegenover staan, doch in degenen voor wie hijzelf veilig buiten schot is, evenals zij voor hem, en dan nog wel helemaal onder goedkeuring en op verlangen van de eigen regering (d.w.z. slechts de vertegenwoordigers van het imperialisme tegenover welke hij direct komt te staan), is geen socialist, maar treurige dienaar

15/ van de heersende klasse. Een dergelijke politiek is oorlogsophitsing en geen klassenstrijd, maar het tegendeel daarvan.

Ongetwijfeld heeft de internationale socialist, en zeker hij, aangezien hij de klassenstrijd tegen de eigen regering voert, het recht ook vreemde regeringen aan te vallen. Daarvoor echter zijn in alle landen, ook in Duitsland, genoeg krachten, valsheid en demagogie, zodat hij zijn volle kracht moet wijden aan de aanval, tegen de eigen regering, om tenminste de ergste verwarring tegen te gaan.

Daarom heb ik mij hier niet bezig te houden met de zonden van anderen, doch met die van de Duitse regering; ja het is mijn plicht vreemde regeringen tegen ongegronde beschuldigingen in bescherming te nemen, omdat onwaarheid nooit te vergoelijken is en omdat dergelijke onwaarheden tans meer dan ooit dienstbaar worden gemaakt aan het verwerpelijke doel van volksofhitsing en het prik kelen van de oorlogshaat. Ik heb de buitenlandse regeringen, waar zich maar de gelegenheid voordeed in haar eigen landen met open vizier bestreden, en deed zulks in Duitsland, wanneer ik daarvan in het buitenland succes in socialistische zin verwachtte of daardoor tegelijk openlijk de Duitse regering kon aanvallen.

Wegens mijn strijd tegen het Czarisme en de czaristische politiek van de Duitse regering ben ik jarenlang door de Duitse overheid vervolgd. Onmiddellijk voor het uitbreken van de oorlog werd ik daarvoor door het Pruisische Huis van Afgevaardigden - alle parlementaire overleveringen ten spijt - uit haat en verontwaardiging voor de ereraad van de balie gedaagd; gedurende de oorlog - in November 1914 werd het proces tegen mij met een schuldig bevinden geeindigd. Ik zal daarvoor het materiaal overhandigen, waaruit valt op te maken, hoe ik onder de tegenwoordige verhoudingen aanvallen op vijandige regeringen beschouw.

3. Het behoort tot het wezen van de bewuste internationale strijd, dat de socialist de samenwerking van socialisten in alle landen beziet als een onverbrekkelijk geheel, dat hij bewust zijn strijd en die van de socialisten in de andere landen beschouwt als elkaar aanvullende functies en zo tevens de strijd tegen de regeringen in zijn bewustzijn opneemt

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

Den tegenstander in het eigen land ten opzichte van dit internationale gezichtspunt naar voren te schuiven, kan de indruk maken van een verontschuldiging, van onzekerheid, van besluiteloosheid en daardoor de klassenstrijd verzwakken. Wanneer dit standpunt uitgesproken moet worden dan slechts als propaganda onder hen, die te winnen zijn voor de internationale socialistische politiek tegen de oorlog en om deze politiek tot een bewuste politiek te maken bij hen die haar voeren. In deze zin en in deze vorm treedt de oorlog van het kapitalisme de sociale revolutie van de arbeidersklasse tegemoet."

Dienstplichtige Liebknecht

WEET GIJ WAARVOOR?

Weet gij makker, waarvoor gij sterven gaat
Als gij denkt als fiere Marsianen?
Weet gij, op welke plaats gij staat,
Als g'hebt diploma....Moordeexamen?

Weet gij makker, wien gij doden moet,
Als men U wijst d'andere barbaren?
Weet gij, waarvoor g'uw jonge bloed,
En g'uw jong lichaam steeds moet sparen?

Dat is... omdat gij heden zijt,
Het materiaal voor winstobjecten!
Wat steeds het allerbest gedijt,
Wanneer millioenen wreed verrekten!

Dat is.... voor één belangengroep,
Een industrie van-7.... massamoord!
Dat is... en Skoda, Vickers, Krupp,
Een Schneider, Armstrong ..enzovoort!

Daarom geeft men U die ijd'le frazen,
Van "Natie", "Eer", en "Vaderland",
En stuurt men U straks, vermeende dwazen,
In bloed en modderNIEMANDSLAND!

DE ECONOMISCHE CRISIS

IN DUITSLAND.

INDIEN we naar een verklaring zoeken van de beurs-crisis in Duitsland, zullen we het gebied van de beurs moeten verlaten en allereerst dat van de productie moeten betreden.

In "Het Volk", waar getracht werd een verklaring van deze beurs-crisis te geven, wordt deze methode niet gevolgd; daar blijft men op het gebied van de beurshandel en verklaart deze beurs-ineenstorting uit de grote hoeveelheid aandelen, die door kapitalisten en Joden, die geen vertrouwen in het Hitler-regiem zouden hebben, op de markt zou zijn gegooid. Daardoor zou het aanbod groter worden dan de vraag, met het gevolg dat de koersen zouden dalen.

Feitelijk worden op bovengenoemde wijze de koersen der aandelen dus afgeleid uit een veranderde verhouding van vraag en aanbod. Maar het is duidelijk, dat dan pas een verklaring der aandelen-koersen wordt gegeven, indien uitgegaan wordt van het feit, dat vraag en aanbod gelijk zijn.

HOE DE AANDELEN-KOERS TOT STAND KOMT. Zoals bekend kan een ieder, die over een bepaalde hoeveelheid

geld beschikt, in het bezit komen van een aandeel. Bij ondernemingen, die aandelen uitgeven, is dus niet één kapitalist met zijn eigen kapitaal, maar er zijn meerdere geld-bezitters, die kapitaal bijeenbrengen om daarvoor de winst-brengende arbeidskracht te laten inwerken op grondstoffen en machines. De ondernemer of de directie is hier slechts de dirigent over vreemd kapitaal.

Het kapitaal van deze ondernemingen is dus niet van één persoon. Het kapitaal is hier onpersoonlijk.

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

18/ Maar aan het onpersoonlijk karakter van het kapitaal der ondernemingen zit het volgende vast. Veronderstel echter eerst eens, dat A aan B 1000 kg. koffie verkoopt. B moet dan aan A f 1000.- betalen. A trekt b.v. op B een wissel van f 1000. Als B deze wissel betaalt, dan is hij daarmee ook de bezitter van de goederen. Deze wissel was dus een aanwijzing van A op B, dat hij een vordering had van f 1000.-. Indien de verkoop contant geschiedde, dan had echter met de betaling van deze f 1000.- tegelijk een goederen-overdracht plaats. Ook al zou de koop niet contant geschieden, dan blijft dit feit bestaan, dat naast de latere betaling van de wissel een goederen-overdracht plaats vindt.

Dit nu is niet het geval bij de verkoop van aandelen. Daarbij vindt geen goederen-overdracht plaats. Er is bij de verkoop van een aandeel alleen een overdracht op een deel van de te verwachten winst. De waarde van het aandeel (de koers) moet dan ook niet gezocht worden in de waarde van de grondstoffen, machines, gebouwen enz. van de onderneming, maar de koers wordt bepaald door de grootte, dus door de hoeveelheid van de te bereiken winst.

De aandelen-koers wordt dus niet bepaald door vraag en aanbod van aandelen op de beurs. Deze hebben slechts invloed op de koersschommelingen, die zich bewegen om het punt, zoals we dit boven hebben vastgesteld.

Maar als de aandelen-koers dus eigenlijk bepaald wordt door de grootte van de winst, die zelf weer in het productie-proces wordt voortgebracht, dan is het duidelijk, dat de beurs-crisis uit het productie-proces moet worden verklaard.

Willen wij de duitse beurs-ineenstorting kunnen begrijpen, dan zullen we dus genoodzaakt zijn een blik te werpen op het Duitse productie-proces.

NOG GEEN JAAR GELEDEN, dus ongeveer eind 1937 kon men in de kranten zeer alarmerende berichten lezen.

Er was weer een nieuwe crisis. Het Amerikaanse marxistische tijdschrift "Living Marxism" begroette haar in een artikel getiteld: "Welkom Crisis".

Eind 1932 had de wereld-crisis haar diepte-punt bereikt en weer nieuwe perspectieven voor het kapitaal geopend. Geweldige winsten werden vanaf die tijd weer

19/ gemaakt. Een golf van optimisme voer weer door de hersen-kanalen der kapitalisten. En zo waren deze kanalen door optimisme gevuld, dat weer met veel bravour werd gesproken over de "elasticiteit", dus van de veerkrachtigheid, vastheid en aanpassingskracht van het kapitalisme.

Slechts hier en daar klonk heel flauw de stem van de marxistische econoom, die het kapitaal niet veel goeds voorspelde. Maar deze zwakke stem klonk niet door de uitbundigheid der winstvergarende kapitalisten heen.

Krachtiger slagen zouden moeten worden uitgedeeld, voordat de kapitalisten weer aan hun verstand kon worden gebracht, dat het kapitalisme die maatschappij-orde is, waar de ene crisis de andere met absolute zekerheid volgt, aldoor na een steeds kortere periode terugkomt. Geweldige klappen werden op de New-Yorkse, Londense en Amsterdamse beurs uitgedeeld. Verliezen werden op één dag geleden, zoals ze niet eens bij de crisis van 1929 waren voorgekomen. Dit alles is nog in '37/'38 gebeurd.

Uit Duitsland hoorden we een gehele tijd van deze beurs-ineenstortingen niets. Men, dus de democratische pers, had genoeg aan haar eigen crisis. En juist nu, terwijl het democratische kapitaal zich weer een weinig schijnt te herstellen, nu komt met één slag de Duitse beurs-ineenstorting weer alle oplevende illusies verduisteren.

Weliswaar juichen de heren, dat het in Duitsland slecht gaat en wijzen zij op de fascistische economie die geen zekerheden biedt, maar dit moeten zij óók doen om hun eigen ineenstortingen op economisch gebied te bemantelen.

Maar één ding, hoe de burgerlijke of sociaal-democratische en stalinistische pers ook juicht, één feit blijft met zekerheid staan. En dat is: de duitse crisis valt vrijwel in dezelfde periode als de ineenstortingen op de democratische beurzen.

DE OORZAAK DER CRISES. Alvorens tot het Duitse productie-proces over te gaan, allereerst enkele opmerkingen over de wezenlijke oorzaak der crises.

De winsten, die de kapitalistische klasse maakt, worden door de arbeiders-klasse voortgebracht, doordat

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

20/ de kapitalisten een bepaalde hoeveelheid arbeid, die de arbeiders in hun fabrieken verrichten, niet betalen. De tijd, die de arbeiders niet uitbetaald krijgen, zijn zij echter toch in de fabriek en brengen producten voort. In de producten zit dus een bepaalde hoeveelheid onbetaalde arbeid. In elk eindproduct zit dus niet alleen grondstoffen, en arbeidsloon, maar ook nog een hoeveelheid onbetaalde arbeid. (meerwaarde).

Nu komt het er voor de kapitalist op aan, de goederen te verkopen. Dan immers wordt het deel onbetaalde arbeid in klinkende munt (of desnoods in andere goederen) omgezet. Is de kapitalist daarin geslaagd, dan heeft hij het doel van de productie bereikt. Dan heeft hij de onbetaalde arbeid (de meerwaarde) in goud omgezet of nog anders uitgedrukt: hij heeft de meerwaarde gerealiseerd.

Zo verloopt heel in het kort geschetst de uitbuiting der arbeiders, de wijze dus waarop de kapitalisten aan hun geld komen.

Maar deze winsten kunnen de kapitalisten niet allemaal zelf verbruiken. Hij moet nieuwe machines kopen, want zijn concurrenten op de wereldmarkt liggen op de loer hem de nek te breken als ze er de kans voor krijgen. Deze kapitalisten doen dit niet uit óén of andere winstzucht, maar zij moeten er voor zorgen hun kapitaal winstgevend (rendabel) te houden.

Wil de kapitalistische klasse rendabel verder blijven werken, dan moet zij echter niet alleen het kapitaal uitbreiden. Steeds méér machines en grondstoffen moeten door steeds minder levende arbeidskracht in beweging worden gebracht.

Alleen als haar dat lukt, dan slaagt haar verdere winstproductie. Dan pas is zij in staat, het geweldig uitbreidende kapitaal in de vorm van machines, grondstoffen, gebouwen enz. door vergrote uitbuiting tot nieuw kapitaal te maken. Dit is de grondslag, waarop het kapitaal zich beweegt.

Maar tegelijkertijd is het de oorsprong, niet alleen van de tegenstellingen tussen de kapitalisten, dus het is niet alleen de oorzaak der oorlogen, maar tegelijkertijd, wanneer het bovengenoemde proces van uitbreiden faalt, de oorzaak van de crises.

De geweldige, steeds meer uitbreidende massaas

21/ kapitaal vereisen om rendabel te blijven een steeds grotere hoeveelheid meerwaarde, d.w.z. een steeds grotere uitbuiting der arbeiders.

Maar hoe groter deze kapitalen worden, des te moeilijker kan de grote hoeveelheid meerwaarde worden opgebracht: tot een punt aanbreekt, waarop de productie niet meer winstgevend kan verlopen. De uitbreiding, de accumulatie van het kapitaal kan niet verder gaan en met honderdduizenden worden de arbeiders op straat gesmeten.

De chaos der productie is dan openlijk tot uiting gekomen in de chaos der crisis.

DE CRISIS IN DUITSLAND. In Duitsland voltrekt het bovenbeschreven proces zich in wezen op dezelfde wijze. Maar toch zijn er meer precieze aanduidingen, waaraan we dit algemene kunnen illustreren.

Het Duitse kapitalisme, dat na de oorlog door de democratische kapitalisten gedwongen werd zo goed als haar gehele bewapening uit te leveren of te vernietigen, heeft nu een geheel nieuwe weermacht nodig. De militarisatie van Duitsland voltrekt zich in een tempo, zoals we dit tot op heden nog nooit hebben gekend.

Dit proces van herbewapening moest, vooral bezien tegenover de democratische landen, in een veel stormachtiger tempo verlopen.

In het artikel: "De dreigende oorlog" (P.I.C. April '37, No.1) vindt men uiteengezet, hoe na de inflatie van 1923, de Duitse bourgeoisie door grote leningen van o.a. Engeland weer in staat gesteld werd een nieuw betaalmiddel en de nodige grondstoffen uit het buitenland voor de industrie te verkrijgen.

Als gevolg van de crisis van 1929 kon het Duitse kapitaal de opgenomen verplichtingen niet meer voldoen. Van het begin van de crisis in 1930 bleek de betaling van rente en aflossing van het geleende kapitaal niet meer mogelijk. De buitenlandse kapitalisten, zelf in moeilijkheden gekomen door de wereldcrisis, eisten terugbetaling. "De gewone kapitalistische rechtsgang is nu, dat de garanten worden aansprakelijk gesteld, wat in dat geval betekende, dat de staatsinkomsten en het

t
r
p
-
s.
i-
a-
i-
t
lig
fe
3
i-
-
an

22/ kapitaal-eigendom der grote economische organisaties van Duitsland voor het betalen aan de buitenlandse geldschietters moesten dienen. In één woord, de Duitse kapitaalbezitters werden met onteigening bedreigd."

Deze dreigende onteigening van het bezit der grote Duitse kapitalen was de oorzaak van het hervatten der bewapening. De bourgeoisie moest haar politieke macht organiseren om onder de dreigende onteigening uit te komen.

Duidelijk blijkt de herbewapening uit de gegevens, die Fritz Sternberg ons verschafte in zijn "Deutschland Wohin?" (Waarheen gaat Duitsland?)

De Duitse ijzer- en staal-productie bedroeg in:

<u>Maandelijks gemiddelde.</u>	<u>Totale ijzer-opbrengst.</u>	<u>Ruw-staal Vervaardiging.</u>	<u>IJzererts-Invoer.</u>
1929	1.544.000 t.	1.354.000 t.	1.413.000 t.
1932	515.000 t.	479.000 t.	283.000 t.
1933	699.000 t.	632.000 t.	381.000 t.
1934	1.103.000 t.	990.000 t.	689.000 t.
1935	1.467.000 t.	1.342.000 t.	1.172.000 t.
1936	1.744.000 t.	1.598.000 t.	1.539.000 t.

Openlijk trouwens deelt de Reichs-Kredit-Gesellschaft in haar commentaar op deze cijfers mede, dat de stijging van de ijzererts-productie samenhangt met de "algemene bewapeningsgolf".

De bedrijven, die van de staat steeds grotere opdrachten ontvangen en die de afname "voor 100%" garandeert, kunnen al deze orders niet meer verwerken. Nieuwe uitbreiding van de zware industrie is dus vóór alles noodzakelijk. Eind '36 meldde de Reichs-Kredit-Gesellschaft dan ook: "Waren er voor 4 jaar reusachtige capaciteits-reserves van de productie-middelen- en grondstoffen-industrieën helemaal niet benut en uitgeschakeld, heden zijn de productie-mogelijkheden in vele takken niet alleen volkomen benut, maar er bestaat vanwege de dringende opdrachten noodzakelijkheid, grote nieuwe beleggingen te voltrekken."

Hieruit zien we dus, dat de aanhoudende stroom van

23/ staatsopdrachten uitbreiding van de bedrijven noodzakelijk maakte en dat voor deze uitbreiding nieuw beleggings-kapitaal nodig was.

Zoals reeds gezegd is het de staat die de voornaamste afnemer is van deze wapen-industrie. De officiële berichten spreken van "100 procent". Weliswaar kan de afname echter voor 100% gegarandeerd zijn, maar dit wil niet zeggen dat de staat alle wapens en munitie opslaat. Er gaat b.v. wapentuig naar Spanje en voor korte tijd ook nog naar China, waarvoor in ruil allerlei grondstoffen worden verkregen. Maar voor het wezenlijke van deze uiteenzettingen is dat niet van belang.

Dat de staat inderdaad een geweldige directe afnemer is van de wapen-industrie (waardoor tegelijkertijd de gehele productie-middelen-industrie in beweging wordt gezet) blijkt uit het volgende staatje:

	<u>TOTALE UITGAVEN VAN DE STAAT</u> milliard R.M.	<u>BEWAPENINGS-UITGAVEN.</u> milliard R.M.
1933-34	9.7	3.0
1934-35	12.2	5.5
1935-36	16.7	10.0
1936-37	18.8	12.6

Zoals reeds hiervoor gezegd, zit in de producten niet alleen de waarde der grondstoffen en het arbeidsloon, maar ook de hoeveelheid onbetaalde arbeid (meerwaarde).

Zolang deze milliarden aan kanonnen en munitie nog opgestapeld liggen, ligt de meerwaarde ook bevroren. Dat wil dus zeggen, de meerwaarde kan nog niet worden gerealiseerd en het Duise productie-apparaat moet worstelen met de middelen om te kunnen uitbreiden.

Maar uitbreiden kan het slechts uit de winst der arbeiders. En deze ligt ongebruikt, opgestapeld. De Duitse staat is weliswaar voor "100 procent" afnemer van de wapen-industrie, maar daarmee is nog helemaal niet gezegd, dat de staat haar schulden aan de kapitalisten kan voldoen. De Duitse kapitalisten worden in werkelijkheid betaald naast aanwijzingen in grondstoffen

24/ ook in schuldbrieven.

De balansen kunnen dus zeer goed grote winsten aanwijzen, maar dat zijn slechts winsten op papier. Tot op heden is de Duitse staat nog niet in staat geweest, de winst die in de niet gebruikte kanonnen opgestapeld ligt, te realiseren. En zólang zullen de Duitse kapitalisten op de inning van hun vorderingen moeten wachten. Zowel de Duitse kapitalisten als hun algemene vertegenwoordiger, de staat, zitten dus in moeilijkheden. Hoe uit deze impasse te komen? Dit kan slechts op twee wijzen: n.l. door vergrote uitbuiting en gewelddadige uitbreiding. Dat het eerste zich heeft voltrokken weten we ook zonder cijfers. Het is het "gewone" middel van de heersende klasse om de werking der crisis te verzwakken.

Van de tweede wijze hebben we het praktische voorbeeld in de gewelddadige inlijving van Oostenrijk. Of schoon er geen schot is gevallen zou men in die zin kunnen zeggen, dat door middel van het dreigen met de wapenen, de meerwaarde in de kanonnen vervat, zich heeft gerealiseerd in de vorm van de inlijving van Oostenrijk bij Duitsland.

DE INLIJVING VAN OOSTENRIJK.

Uit de berichten, die na de inlijving in de verschillende tijdschriften verschenen, zoals b.v. "The Economist" (No. 4935, blz. 672), "Die Bank" (30-3-'38), "Economische Voorlichting" (25-3-'38) en de Mededelingen van de Nederlandse Kamer van Koophandel in Duitsland (April '38), kon men tenslotte dit belangrijke feit leren, dat de goudschat van het Duitse Rijk bijna $3\frac{1}{2}$ -voudig steeg door de inlijving.

In die tijd bedroeg de Duitse goud-voorraad R.M. 76.2 miljoen in goud en vreemde valuta. De Oostenrijkse Bank daarentegen bezat 422 mill. shilling (197 mill. R.M.). Hierbij moet nog gevoegd worden, de sommen behorende aan Oostenrijk op de verschillende clearing-rekeningen, tot een bedrag van bijna 200 mill. sh. (R.M. 93 mill.). Hiervan was 60 mill. sh. aan Engeland schuldig, zodat Duitsland een vordering kreeg in vreemde valuta van 160 mill. sh. (R.M. 65 mill.).

De totale winst was dan 262 mill. Goud-Mark of

25/ bijna $3\frac{1}{2}$ maal de goud-reserve van het Rijk.

Door Oostenrijk binnen te rukken, werd één der zwakste schakels van de tegenstander doorbroken.

Reeds lang had Duitsland handels- en daarmee betalingsmoeilijkheden met Oostenrijk gehad. De laatste tijd vóór de inlijving immers was de Duitse invoer in Oostenrijk niet zo hoog door de hoge Duitse prijzen. Omgekeerd was dit juist een stimulans voor de Oostenrijkse export naar Duitsland. Het gevolg hiervan was een snelle groei van de Duitse clearing-schuld aan Oostenrijk, zodat Duitsland in November '37 genoodzaakt was de invoer uit Oostenrijk met 40% te vermindern.

Doordat de producten echter nodig waren en de grote clearing-schuld staan bleef, stegen de spanningen tussen beide landen, die ten slotte radicaal werden opgelost door de inlijving van Oostenrijk, met de voordelen zoals boven genoemd.

We zullen thans niet ingaan op de oplossing van verschillende moeilijkheden van de Duitse industrie door de inlijving. Alleen wijzen we er op, dat ook het hout-tekort voor een vrij belangrijk deel thans voor Duitsland is opgelost.

Maar het belangrijkste uit dit lovenstaande is, dat het Duitse kapitaal uit de nood van de crisis-toestand tot de inlijving moest overgaan.

Het Duitse kapitaal was echter nog niet gered. Het geweldige productie-apparaat was met een dergelijke overwinning nog niet geholpen. De bijna 300 mill. R.M. plus enkele kleinere voordelen kwamen als een druppel water op een gloeiende plaat.

Weliswaar was de crisis-toestand door de inlijving iets afgezwakt, maar de crisis van het kapitaal bleef voortduren.

De staat kon de kapitalisten niet helpen. En deze wéér, zijn niet in staat om de winsten die op papier staan, in werkelijkheid uit te keren. Op de beurs komt dan de moeilijkheid openlijk naar voren. Het niet uitkeren van de winst en de vermindering van de winst-mogelijkheden komt dan tot uiting in het dalen der koersen. Een ieder tracht dan zijn aandeel zo

t
r
p
-
s.
i-
a-
i-
t
lig
fe
3
i-
-
in

voordelig mogelijk nog te verkopen. Een vloed van aandelen overstroomt dan de beurs, tot als het ware een paniek een ieder grijpt.

De aandelen worden dan met pakketten tegelijk op de markt gesmeten. De beurs kan dit alles niet verzwellen. Er zijn geen kopers, integendeel het aantal verkopers groeit steeds meer.

DE CRISIS VAN HET DUITSE KAPITAAL.

Uit het bovenstaande zien we, dat de beurs-krach niet anders was dan een productie-crisis,

dat haar oorzaak niet lag in het stijgende aanbod der aandelen of de angst der kapitalisten in een oorlog gesleept te worden door Hitler.

Een oorlog is juist voor het Duitse kapitaal het enige redmiddel, naast een nóg grotere uitbuiting der arbeiders.

Maar noch een oorlog, noch een wreder uitbuiting zal haar uit de impasse kunnen redden. De beweging van het kapitaal blijft zowel vóór als ná de oorlog, uitbreiding van het dode kapitaal door steeds minder levende arbeidskracht op gang gezet. Hoe geconcentreerd, gecentraliseerd en geaccumuleerd het Duitse kapitaal ook moge worden, wat blijft dat is de wet, dat steeds moeilijker de rentabiliteit verloopt.

Zo sleept het Duitse kapitaal (en dat geldt ook voor al het kapitaal) zich voort op de weg der ondergang. Zo rekt zij haar parasitair bestaan voort, ten koste van het leed en straks van de dood van miljoenen arbeiders.

G e e s p e r a n t i s t o j !

Abonu "Klasbatalon", organon de la Sovetkomunista Frakcio en SAT. Enhavo de SEPTEMBRA numero:

Postkongresaj pripensoj. Partio k laborista klaso. La kunveno de la Sovet-Komunista Frakcio en SAT en Bruselo. Pri la dua internacia kongreso de la Junularo por la paco. Leterkesto. Demandu la distribuantojn de R.C. aŝkribu al J. Meyer.

KLASSEBEWEGING.

III. (Slot volgt).

In het eerste artikel werd de taak van de oude arbeidersbeweging in het opkomende kapitalisme geschetst. In het tweede werd het ontstaan van revolutionaire bedrijfsorganisaties in Duitsland behandeld en de strijd die binnen de jonge KPD om de B.O.'s werd gevoerd. Hier willen we in korte trekken nagaan, welke opvattingen in de revolutionaire periode van 1919-23 ontstonden.

De jonge radenbeweging in Duitsland maakte dus in één slag duidelijk, dat zich in de gedachtenwereld van vele arbeiders belangrijke omvormingen hadden voltrokken omtrent het voeren van de klassenstrijd. Maar deze omvormingen vormden volstrekt geen eenheid en dus traden al direct verschillende richtingen in de radenbeweging op. Algemeen was men het er over eens, dat de nieuwe organisatie der arbeiders zich op de grondslag van het bedrijf moest voltrekken en dat de hele organisatie zo moest worden opgebouwd, dat zich niet opnieuw een "bonzendom", een "leidersklik" kon vormen. Algemeen was men het er over eens, dat de nieuwe organisatie een miljoenenorganisatie moest zijn, die de grote meerderheid van de arbeidersklasse moest omvatten, en dat deze de dictatuur van het proletariaat moest belichamen. "Een organisatie van miljoenen, van vele, vele miljoenen bewuste communisten is nodig. Zonder deze overwinnen wij niet...." (Gorter: "De organisatie van de klassenstrijd").

Maar direct bij de oprichting van de AAUD kwam al het twistpunt naar voren, of deze algemene Arbeidersbond de enige organisatie van de strijdende arbeiders moest zijn, of dat daarnaast nog een politieke partij nodig was. (In dat geval de KAPD). Dit geschilpunt leidde reeds in December '20 tot een splitsing. Voor de AAUD was dit een geweldige aderlating, die misschien de helft van het aantal aangesloten bedrijfsorganisaties omvatte.

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

28/ Deze afgescheiden AAUD (Eenheidsorganisatie) gaf in 1922 de volgende tijdschriften uit: "Die Einheitsfront" (Berlijn), "Der Weltkampf" (West-Saksen en Zwickau), "Der Unionist" (Hamburg), "Die Revolution" (Ost-Saksen). Verder voerde het blad van Pfempfert "Die Aktion" ook een krachtige propaganda voor de Eenheidsorganisatie. Volgens de verklaringen van de Eenheidsorganisatie was ze in 1922 reeds in staat 6% van de Duitse bedrijven te kunnen "overnemen", terwijl ze haar ledental opgaf met 212 000. Nu is dit zeer waarschijnlijk alleen een "propagandacijfer", maar in ieder geval blijkt uit het bovenstaande, dat de stroming, die tegen iedere partijvorming was gericht, zeer krachtig was.

De ontwikkeling van de klassenstrijd had dus deze twee hoofdstromingen in de radenbeweging gebracht. Welke richting was de juiste? Of had ieder voor zich een deel van de juiste strijdwijze? Of waren ze beide fout? In welk opzicht speelde de traditie van oude opvattingen nog een rol in beide stromingen? Met andere woorden: In welk opzicht verrijkt deze strijd binnen de radenbeweging ons inzicht in de strijd voor het communisme? Om dit te onderzoeken, moeten we beide stromingen nader beschouwen.

KAPD en AAUD. Het toenmalige standpunt van de AAUD en de KAPD vindt men het helderst geformuleerd in Gorters "Open brief aan partijgenoot Lenin." (1921). Dit geschrift behoort nog altijd tot de allerbeste werkjes, waarover de radenbeweging beschikt, al is het daar ontwikkelde standpunt betreffende de Algemene Arbeidersbond en de betekenis van de partij naar onze mening verouderd. Maar nergens anders is zo duidelijk de grondslag van het marxistische anti-parlementarisme blootgelegd en nergens anders wordt zo duidelijk aangetoond, waarom de arbeidersklasse geen hulp te verwachten heeft van de boeren of de kleine middenstand.

Na de "Open Brief" verschenen van de hand van Gorter "De Algemene Arbeidersbond" en "De organisatie van de Klassenstrijd", die meer in het bijzonder handelen over de toenmalige opvattingen omtrent de verhouding van de Union tot de hele arbeidersklasse, de verhouding van de Union tot de KAPD en omgekeerd en de verhouding van partij en Union tot de dictatuur van het proletariaat.

29/ De oorsprong van de opvattingen van AAUD en KAPD dragen duidelijk de sporen van hun ontstaan uit een stagnerende revolutie. Ja, nu we ongeveer 20 jaar verder zijn, kunnen we zeggen van een terugvloeiende revolutie. Had de revolutie zich in 1919 meteen doorgezet, zodat de arbeidersraden overal waren begonnen de bedrijven te onteigenen en de politieke macht direct in de hand te nemen, dan hadden al deze vraagstukken er anders uitgezien. Maar zo was het niet. Wel streden honderdduizenden tegen het duitse kapitaal en z'n handlangers, maar ze konden toch niet de taak van de 20 miljoen proletariërs, die Duitsland telde, overnemen. De grote massa keek leidelijk toe, hoe de strijdende minderheid door de witte benden werd afgeslacht. Zodoende was het duidelijk dat de revolutie een langdurig proces zou zijn. Gorter schreef in de "Open Brief": "Daar de revolutie in West-Europa zeer moeilijk zal zijn, en dus naar alle waarschijnlijkheid zeer langzaam zal gaan, komt er een lange overgangstijd, waarin de vakverenigingen niet meer deugen, en de sowjets er nog niet zijn. Deze overgangperiode zal aangevuld worden door de strijd tegen devakverenigingen, door hun verandering, door hun vervanging door betere organisaties. Vrees niet, daarvoor zullen we de tijd hebben! Nog eens, dit zal niet gebeuren, omdat wij, linkerzijde, het willen, maar omdat de revolutie deze nieuwe organisaties vereist. Zonder die kan de revolutie niet zegevieren." Een langdurig proces was nodig "om de slaafse, reformistische, sociaal-patriottische massa te veranderen" en dat kon zich slechts voltrekken door het voorbeeld van strijden in bedrijfsorganisaties.

Daarom moest dus al strijdend de organisatie "van vele, vele miljoenen", de Algemene Arbeidersbond, worden opgebouwd. En als deze organisatie dan de grote meerderheid van het proletariaat omvatte, zou deze het orgaan van de dictatuur van het proletariaat zijn. Een dictatuur gedragen door de meerderheid der arbeidersklasse, dus een werkelijke klasse-dictatuur.

Maar toch zou deze massa-organisatie volgens de zienswijze van de AAUD en de KAPD niet voldoende zijn, om de overwinning te verzekeren, omdat de grote massa over te weinig kennis beschikte, om geheel haar eigen directe leider te zijn. Want "grote delen van het proletariaat

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
in

30/ ontbreekt het aan voldoende kennis. Zij weten niet genoeg van oeconomie en politiek, van de nationale en internationale politieke en oeconomische gebeurtenissen, van haar samenhang en van haar invloed op de revolutie. Zij kunnen daar niet van weten door hun toestand als klasse. Daarom kunnen zij niet te rechter tijd handelend optreden. Zij handelen als zij niet, zij handelen niet, wanneer zij wel handelen moeten. Zij zullen zich zeer vaak vergissen." (Org. v. d. Klassestrijd, blz. 13). Daarom was het noodzakelijk, dat de helderste koppen van de arbeidersklasse zich in een revolutionaire partij aaneensloten, om in het bijzonder binnen de AAUD te propageren. Maar deze partij zou niet los van en boven de massa staan. Gorter zegt ervan: "Men zou op zijn best kunnen zeggen; zij is het brein van het proletariaat, zijn oog, zijn stuurman. Maar ook dat is niet geheel juist. Want dat maakt de partij tot een deel van het geheel. En dat is zij hier niet en wil zij hier niet zijn. Zij wil in West-Europa en Noord-Amerika het gehele proletariaat als een zuurdesem doortrekken, het geheel zich eigen maken en dus het geheel zelf zijn."

Zij wil hier een eenheid worden door de verbinding van zichzelf, de bedrijfsorganisatie en het proletariaat. Ik kom hier straks op terug." (Als voren, blz. 15)

Dit waren dus de twee organen, die tezamen de overwinning moesten bevechten, en tezamen de dictatuur moesten uitoefenen. "Het is waar: Bedrijfsorganisatie, AAU, alleen kan de overwinning niet bevechten. En de partij alleen ook niet. Maar beide tezamen kunnen het.... De Algemene Arbeidersbond en de partij, dat is het proletariaat..... Zal de partij de grootste macht krijgen? Of zal de Algemene Arbeidersbond misschien zo vast worden, dat ZIJ het overwicht krijgt? We weten het niet. Dat hangt van de loop der revolutie af." (Als voren, blz. 28 duitse uitgave).

DE AAUE De andere grote stroming in de radenbeweging, waarvan Otto Rühle de belangrijkste woordvoerder was, was ten sterkste tegen alle politieke partijen, dus ook tegen de KAPD, gekant. Ze noemde zich AAUE (Einheitsorganisation), de politieke en economische eenheidsorganisatie van het proletariaat. Ook zij streefde naar de dictatuur van het proletariaat, door middel van de AAU, maar verzette zich heftig tegen de "politieke voorgedij" van een partij. Als de

31/ massa te dom is, om zelf haar politiek te bepalen, dan wordt ze opnieuw een werktuig in handen van een "kliek". De AAUE zag daarom in de KAPD geen helper van de arbeidersklasse maar een rem, die de ontwikkeling van het zelfbewustzijn in de weg stond.

Ogenschijnlijk had de AAUE sterke pijlen op haar boog bij de bestrijding van de partijgezinde stroming. Maar de praktijk liet zien, dat het meer schijn dan werkelijkheid was. Ook in de AAUE waren natuurlijk verschillende opvattingen omtrent taktische en politieke vraagstukken. En 't ligt voor de hand, dat deze nu binnen de AAUE werden uitgevochten in de strijd om de functies. Met andere woorden: de partijstrijd werd binnen de AAUE verlegd, met het gevolg, dat ze na 1923 al heel gauw in een groot aantal splitsingen, in een groot aantal politieke groeperingen uiteenviel. Dit proces werd nog verhaast door het feit, dat de AAUE de verzamelplaats werd voor allerlei half-driekwart en heel-anarchistische opvattingen. Zo kwam b.v. de afsplintering "Proletarische Zeitgeist" (Zwickau) tot de ontdekking, dat ook het radenstelsel verkeerd was, omdat hierbij de meerderheid de minderheid onderdrukt. Men nam daarom het besluit, om geen besluiten te nemen.

DE MISREKENING Als we nu, na bijna 20 jaar heftige klassenstrijd in Duitsland, nagaan, of de AAU en de AAUE de ontwikkeling van de klassenstrijd juist beoordeeld hebben, dan kunnen we nu zeggen, dat het een grote misrekening is geweest. Niet omdat de revolutie nog niet heeft overwonnen: in de duitse radenbeweging rekende men met een langdurig proces. Maar men meende dat de plotselinge groei van de bedrijfsorganisaties in 1920-'23 zich in min of meer rechte lijn zou voortzetten met de ontwikkeling van de klassenstrijd. Gezien het feit, dat de vakverenigingen openlijk de zijde van het kapitaal gekozen hadden en praktisch niet meer voor de belangen der arbeiders konden opkomen, meende men, dat de bedrijfsorganisaties zich tot een organisatie van "vele, vele miljoenen" zou ontwikkelen, als tegenhanger van de vakverenigingen. Uitgaande van de juiste erkenning, dat de arbeidersklasse alleen als georganiseerde klasse kan strijden en overwinnen, meende men, dat de arbeidersklasse geleidelijk in en door de strijd een nieuwe blijvende, steeds in

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an

32/ omvang toenemende organisatie zou maken. De groei van de AAU of AAUE zou de maatstaf zijn, waaraan men de ontwikkeling van de strijdwil en van het klassebewustzijn kon meten. Echter: wel ging een periode van heftige klas-senstrijd door Duitsland, die tenslotte in het fascisme uitmondde, maar de AAU, AAUE en KAPD schrompelden daarbij steeds verder ineen. Van de vroegeromvangrijke bedrijfsor-ganisaties waren niet meer dan hier en daar enige kernen over, tezamen enige duizenden leden, op een proletariers - massa van 20 miljoen. In deze omstandigheden had zowel de AAU als de AAUE het karakter van een partij. In Dec. '31 werd daaruit dan ook deze konsekwentie getrokken, dat de AAU zich van de KAPD losmaakte en samensmolt met de AAUE. Na 11 jaren scheiding kwam men dus weer samen. Men gaf zich echter rekenschap van het feit, dat men de oude illu-sie, dat de Algemene Arbeidersbond het grote verzamelbekken van de revolutionaire arbeiders zou worden, had opgegeven. Dit kwam in de nieuwe naam van de organisatie tot uiting, die voortaan zou heten: Kommunistische Arbeiter Union (KAU). De AAU en de AAUE waren zelf tot "partij" geworden en daar-mee was het vraagstuk, of er nog een partij naast de Union moest bestaan, voor hen afgedaan.

(Slot volgt)

Bij ons verkrijgbaar:

OPEN BRIEF AAN PARTIJGENOOT LENIN..... 10 cent
DE ALGEMENE ARBEIDERSBOND 5 cent

(Het Bedrag kan in postzegels voldaan worden).

Nog voorradig:

LENIN ALS PHILOSOPH.
Kritische Betrachtung der phil. Grundlagen des Leninismus.
Per post 30 cent.

RADEN COMMUNISME

FRANKRIJK NA MUNCHEN .

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

FRANKRIJK'S IMPERIALISME.

Uit de verschillende persberichten, die na München verschenen, bleek dat de bin-nen- en bitenlandse politiek van Frank-rijk een andere koers zou inslaan. Het was de politiek, die zich in het algemeen kenmerkt door opvoering van de productie (vooral oorlogsproduc-tie), verandering van de 40-urige werkweek in de 45-uri-ge, verhoging van de belastingen, het verbreken van het Volksfront met een vrij sterke tendens tot het verbieden van de Communistische Partij.

Uit de, zoals de kranten het noemen, "ha rtstochtelijke redevoeringen" die op het congres der radicaal-socialisten gehouden zijn, bleek de veranderde politiek ingegeven te zijn, doordat de bewapening niet voldoende zou zijn geweest, door het verkeren in een noodtoestand van de franse schatkist en doordat de CPF. het de regering-Daladier gedurende de mobilisatie-dagen moeilijk had gemaakt. Daladier sprak op het congres als volgt: "Eén partij kan zeggen, dat zij altijd voor-standster van onverzoenlijkheid is geweest, ook al zou deze tot een oorlog hebben geleid en dat zij de onderhandelingen heeft afgekeurd. Dit is de communistische partij, die dit door haar algehele oppositie overigens heeft ge-toond door haar stemmingen in het parlement en haar dagelijkse beledigingen in het land. De heftigheid en onverzoenlijkheid van deze partij hebben mijn optreden verlamd.... Toen zij hun banvloek slingerden tegen de regering waartegenover wij stonden bij onze onderhande-lingen, werden deze hierdoor niet in gevaar gebracht en werd een oorlog er niet door ver-haast?" (Het Volk, 28 Oct. '38).

t
r
p
-
s.
i-
a-
a-
t
lig
fe
3
i-
-
an